ΖΗΤΩ ΤΟ ΕΘΝΟΣ!-ΖΗΤΟΥΜΕΝ ΕΝΩΣΙΝ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Μία φίλη καὶ σύμμαχος

ΑΝΤΙ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ ΜΑΣ ΠΟΤΙΖΕΙ ΜΕ ΔΑΚΡΥΑ

Τοῦ δικηγόρου κ. **Κώστα Μυττᾶ**

Τὰ χρόνια περνοῦν καὶ ἡ 25η Μαρτίου, ἡμέρα τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας, ἑορτάζεται πάντοτε μὲ τὴν αὐτὴν ἐπιβλητικότητα καὶ μεγαλοπρέπεια. Τὰ χρόνια, ποὺ πέρασαν καὶ ποὺ θὰ περνοῦν, δὲν θὰ σμικρύνουν τὴν λάμψιν καὶ τὸ μεγαλεῖο μιᾶς ἐθνικῆς ἐξαγέρσεως, ἡ ὁποία, ἐπὶ τῷ ἀκούσματι, ἀσταμάτησε τὴν ἀναπνοὴν ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος. Μιὰ δράξ Ἑλλήνων, ἡ ψυχὴ τῶν ὁποίων δὲν ἀντεῖχεν εἰς τὰ βασανιστήρια τῆς δουλείας, ἐξηγέρθη ἐναντίον μιᾶς πανισχύρου αὐτοκρατορίας, ὑπὸ τὸ πέλμα τῆς ὁποίας ἐστέναζεν ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ καὶ τὴν ἀνέτρεψε καὶ ἐξηυτέλισε.

Τὴν ἀποῖξιν τοῦ 1821 βροντοῦν τὰ ἑλληνικὰ ὅπλα καὶ ἡ ἰαχὴ φέρει τὸ δέος καὶ τὴν σύγχυσιν εἰς τὸν πανισόβλητον κατακτητήν. Ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανὸς ὑψώνει εἰς τὴν Ἁγίαν Λαύραν τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως. Γόρω του συσπειροῦνται Ἕλληνες καὶ Ἑλληνίδες. Τὸ σύνθημά των εἶναι: «Λευτεριὰ ἢ Θάνατος». Δὲν τρομάζουν, οὔτε ἀπὸ τὶς ἀναριθμήτες ὀρδὲς τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας, οὔτε ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν ὅπλων καὶ πυρομαχικῶν. Εἰς τὸν ἀγῶνα ρίπτονται ἀδίστακτα καὶ σκορπίζουν τὸν τρόμον, τὴν ταπεινώσιν καὶ τὸν θάνατον εἰς τὸν κατακτητήν.

Τί νὰ ἐκταθῶμεν εἰς λεπτομερείας; Ἡ Ἑλληνικὴ ἱστορία εἶναι γεμάτη ἀπὸ σελίδας δόξης, θριάμβου καὶ μεγαλείου. Εἶναι γνωστὴ εἰς ὁλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα. Ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις ἔφερεν ἴλιγγον εἰς τὴν ἀνθρωπίνην σκέψιν καὶ ἐγέμισεν ἀπὸ θαυμασμὸν κάθε ἀνθρώπινην ψυχήν. Ἡμεῖς, ἡ νεωτέρα, ἡ σημερινὴ γενεά ἴσως νὰ ἐνόμιζεν, ὅτι ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1821, ἦτο κάπως ὑπερβολή, ἐὰν δὲν ἐζοῦσαμε τὸ νέον ἔπος τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, τοῦ πολέμου 1940—41, ὅτε ἡ μικρὰ Ἑλλὰς ἀντιμετώπισε νικηφόρως δύο πανισχύρους αὐτοκρατορίας, τὴν φασιστικὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν χιτλερικὴν Γερμανίαν, ποὺ προεκάλεσε παγκόσμιον θαυμασμὸν καὶ παγκόσμιον εὐγνωμοσύνην. Εἴμεθα γνήσιοι ἀπόγονοι τῶν ἡρωϊκῶν προγόνων μας. Ἡ μοῖρα ἔταξε τὴν χώραν μας νὰ πολεμᾷ πάντοτε εἰς τὰς ἐπάλξεις καὶ ν' ἀγωνίζεται διὰ τὰ ἰδανικά, ποὺ θερμαίνουν τὴν ψυχὴν τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς. Διὰ τὴν Ἐλευθερίαν καὶ τὴν Δικαιοσύνην.

Ἡ χώρα μας, ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὴν ἱστορίαν της, ποτὲ δὲν ἔκαμε κατακτητικοὺς πολέμους. Ἔχει τὸν ὑπερχώτερον λαὸν τοῦ κόσμου. Εἶναι πτωχὴ καὶ τιμία. Σέβεται καὶ ἐκτιμᾷ τοὺς ἰσχυροὺς φίλους καὶ συμμάχους καὶ ἐκπληροῖ εἰς τὸ ἀκέραιον τὰς ἐκάστοτε ἀναλαμβανομένας ὑποχρεώσεις. Ἀλλὰ μιὰ φίλη καὶ σύμμαχος, ἀντὶ εὐγνωμοσύνης, μᾶς ποτίζει μὲ πικρίας. Ἐπιμένει νὰ κρατᾷ ἕνα λαόν, πλέον τῶν 400 000 ὑπόδουλον ἐνῶ θὰ ἔπρεπεν, ἐν ὀνόματι τῆς δικαιοσύνης καὶ τοῦ δόγματος τῆς αὐτοδιαθέσεως τῶν λαῶν, νὰ χαρίσῃ τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὴν ἑλληνικὴν μεγαλόνησον, τὴν Κύπρον. Ἂς μὴ νομίζῃ ὅτι ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1821 καὶ ὁ πόλεμος τοῦ 1940—41 ἦσαν οἱ τελευταῖοι. Ἡ ἱστορία ἐπαναλαμβάνεται Ἂς ἔχῃ ὅπ' ὄψιν ὅτι ἡ Θεία Πρόνοια παρακολουθεῖ διὰ τὴν ἁρμονίαν τοῦ σύμπαντος καὶθὰ ἔλθῃ ἡμέρα, καθ' ἣν θὰ δικάσῃ καὶ θὰ καταδικάσῃ τοὺς κακούς. Καὶ τότε, οἱ ἀχάριστοι καὶ ἀγνώμονες φίλοι μας, θὰ σκεφθοῦν τὸ κακό, ποὺ ἔκαμαν πρὸς μίαν χώραν, ἡ ὁποία προσέφερεν ἑαυτὴν ὁλοκαύτωμα εἰς τοὺς ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνας. Ἀλλὰ θὰ εἶναι πλέον ἀργά.

Ἀπεμακρύνθημεν ὀλίγον ἀπὸ τὴν ὑποχρέωσιν, ποὺ μᾶς ἐπιβάλλει ἡ σημερινὴ ἡμέρα. Ἂς σταθῶμεν προσοχή, διότι ἀκούεται ὁ Ἐθνικὸς ὕμνος, ποὺ συνέθεσεν ὁ ἐθνικὸς μας ποιητής:

«Ἀπ' τὰ κόκκαλα βγαλμένη
τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερὰ
καὶ σὰν πρώτα ἀνδριωμένη
χαῖρε, ὦ χαῖρε, Ἐλευθεριά»,

ποὺ σκορπίζει ρίγη συγκινήσεως εἰς τὴν ἑλληνικὴν ψυχήν. Ἂς ἀναμνησθῶμεν τὰ λόγια τῶν φίλων καὶ συμμάχων, ποὺ εἶπαν κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον, ὅταν ἡ Ἑλλὰς ἀπεδεκάτιζε τὰ φασιστικὰ στίφη εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν: «Προσοχή, προσοχή, περνᾷ ἡ Ἑλλὰς κρατοῦσα τ' ἄχραντα μυστήρια τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν», καὶ ἂς συγκεντρώσωμεν τὰς σκέψεις μας γύρω ἀπὸ τὰς ἡρωϊκὰς ψυχὰς τῶν γενναίων προγόνων μας, τὰς ὁποίας θωπεύει ἡ κυματίζουσα κυανόλευκος εἰς τὴν ἐλευθέραν γῆν, καὶ ἂς ἀναφωνήσωμεν:

«Ζήτω ἡ 25η Μαρτίου 1821».

Ἀμαλιὰς 25)3)54

ΚΩΣΤΑΣ ΜΥΤΤΑΣ
Δικηγόρος

ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΝ

ΣΤΑΘΜΟΣ ΠΑΤΡΩΝ

ΠΕΜΠΤΗ 25 Μαρτίου

Πρωϊνὴ ἐκπομπή

08.30 Θούρια, ἐμβατήρια
08.40 Μετάδοσις τῆς θείας λειτουργίας ἐκ τῆς Μητροπόλεως Πατρῶν
10.30 Κλασσικὴ μουσική
11.00 Μετάδοσις τῆς Δοξολογίας ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν
11.30 Τραγούδια γιὰ τὴν Ἑλλάδα μας
11.45 Χοροὶ καὶ τραγούδια τῆς Κρήτης καὶ τῆς Ἠπείρου.

Μεσημβρινὴ ἐκπομπή

12.00 Ποικίλο Ἑλληνικὸ πρόγραμμα
12.45 Ἔργα γιὰ μπάντα
13.00 Ὁμιλία κ. Γιάννη Καραλῆ
13.10 Γιὰ τοὺς στρατιῶτες μας
13.40 Νησιώτικα τραγούδια
14.15 Μωραΐτικα τραγούδια
14.30 Τέλος τῆς μεσημβρινῆς ἐκπομπῆς

Ἑσπερινὴ ἐκπομπή

19.00 Ἔναρξις. Δίσκοι ποὺ μᾶς ζήτησαν οἱ ἀκροαταί μας.
19.30 Ἀγροτικὴ ὁμιλία· Ἐπιμέλεια τοῦ γεωπόνου κ. Παντ. Μαγγίνα
20.00 Δελτίον τοπικῶν εἰδήσεων
20.10 Καντάδες
20.30 Τὸ Ἀμερικανικὸ ἡμίωρο
21.00 Τὸ ἑλληνικό μας βράδυ
22.00 «Χρονικὸ ἀπὸ τὸν μεγάλο Ἀγῶνα» τοῦ κ. Νίκου Μπούτβα
22.10 Μουσικὴ δωματίου
22.40 Μουσικὸ δεκάλεπτο
22.50 Ἡ «Πατραϊκὴ Μανδολινάτα» στὸ Σταθμὸ μας».
23.15 Ἐθνικὸς Ὕμνος. Τέλος τῆς ἐκπομπῆς.

ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ

Διημερεύοντα

Θεοδωρόπουλος Ἀχιλ. Ἀγ. Νικολάου 37, Καλλιβωκᾶς Ἀνδρέας Κολοκοτρώνη 46, Καραμπᾶς Ἀθαν. Γούναρη 52, Ραβαζούλας Ἰωάν. Γερμανοῦ 1, Παπαθηνᾶς Ἀντ. πλατεῖα Γεωργίου Α', Κωνσταντοπούλου Ἀθηνᾶ Ἀγ. Ἀνδρέου 42.

Διανυκτερεύοντα

Δαβιώτης Βασ. Ἁγίου Νικολάου 11, Μανδραγοῦ Χριστίνα Ἀλ. Ὑψηλάντου 156.

Δ)νσεις συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 6 § 1 τοῦ Α. Ν. 1092)1938.
Ἐκδότις—Δ)νσις τυπογραφεῖου **ΓΙΩΤΑ Κ. ΠΑΠΑΓΓΕΛΟΥΤΣΟΥ**
κατοικία: Γεροκωστοπούλου 50

ΠΩΛΕΙΤΑΙ αὐτοκίνητον Ντόϊτς 4 τόννων μὲ 4 λάστιχα καινουργῆ. Πληροφορίαι Κολοκοτρώνη 72 α'.

Ἐπίκαιροι στίχοι

1821

Μαύ η, θολὴ 'ναι ἡ κατσχνιὰ ποῦ τὶς ψυχὲς βαραίνει
καὶ μαῦρος εἶν' ὁ στεναγμός π' ἀπὸ τὰ στήθη βγαίνει
σὰν κλαῖνε μὲ παράπονο ποῦ τετρακόσια χρόνια
τῆς ἀλυσσόδεσ' ἡ σκλαβιὰ κι' ἡ μαύρη καταφρόνια.
Τὸ γέλοιο πλέον δὲν ἀνθεῖ στὰ πικραμένα χεῖλη,
ὡς ποὺ σὲ κάποιο ἅγιο καὶ μυρωμένο δεῖλι
π' ἀνοίξανε οἱ οὐρανοὶ μιλῶντας στὴν Παρθένα,
καρδιὰ κοὶ νοῦς γενήκανε μέσα στὴ Λαύρα ἕνα
τὸ λάβαρο σηκώνοντας ψηλὰ τοῦ Εἰκοσιένα
κι' ὅρκο βαρὺν ἐκάμανε οἱ καταφρονεμένοι,
πῶς εἶν' ὁ θάνατος γλυκὸς σὰν πέσουν τιμημένοι
παρὰ στὴν ἄτιμη σκλαβιὰ νὰ ζοῦνε ντροπιασμένοι...

****

Στ' ἅρματα στ' ἅρματα, παιδιά, ἕνας ἀχὸς γροικιέται
σηκώνεται ἡ κλεφτουρνιὰ κι' ὅλος ὁ κόσμος σειέται
κι' ἐλευθεριὰ ἢ θάνατος, φωνάζοντας μ' ἀντάρα
τὸν Τύραννο τσακίζουνε τ' ἀνδρεῖα παλληκάρια
μέσα στὶς πόλεις, στὰ βουνὰ κι' ἀπ' τὰ βουνὰ στὶς ράχες
μὲ τὴ σημαία τοῦ Σταυροῦ σὲ νικηφόρες μάχες
μπροστά. Καὶ νά: σὰν σήμερα ἡ Λευτεριὰ προβάλλει
σπάει τὰ δεσμὰ κι τὴ χαρὰ ξανάφερε καὶ πάλι
καὶ μιὰ φωνὴ ἀπ' τὰ στόματα τὸν ἅγιο ὕμνο ψάλλει.
«Στὴ γῆ αὐτὴ ποὺ δρασκελᾶν μὲ βιὰ τὰ βήματά σου
τὸ αἷμα ἀκόμη εἶναι νωπὸ ποὺ χύσαν τὰ παιδιά σου
γιὰ νᾶσαι πάντοτε ἡ Θεὰ στὸν κόσμο ἡ ξακουσμένη
Θεὰ γλυκειά, Ἑλληνικὴ δαφνοστεφανωμένη!

ΚΩΝΣΤ. Α. ΑΝΔΡΙΚΟΠΟΥΛΟΣ

Τὸ σημειωματάριό μου

ΣΕΛΙΔΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Τοῦ κ. ΔΗΜΟΥ ΚΟΣΜΑ

Β' (τελευταῖον)

Οἱ Κοτζαμπάσηδες, δὲν συμπαθοῦσαν τὸν Κολοκοτρώνη. Ὅταν μάλιστα προσκύνησαν, οἱ ὀκτὼ καπετανάτοι τῆς Πάτρας, ὁ Κολοκοτρώνης ἔγραψε στὸ ἡμερολόγιό του «ἐπροσκύνησαν οἱ καπετανάτοι τῶν ἀρχόντων». Γι' αὐτὸ ὅταν ὁ Κολοκοτρώνης μ' ἀληθινὸ σπαραγμὸ ἔστελνε ἀπανωτὲς ἀναφορὲς στὴν Ἀντικυβερνητικὴ Ἐπιτροπὴ ζητῶντας πολεμοφόδια, κανεὶς δὲν τοῦ ἀπαντοῦσε.

Ἀναγκάσθηκε νι' ἔγραψε στὸν Ἐὐνάρδο, στὴν «Ἐπιτροπὴ Ζακύνθου» καὶ τὸν Γενικὸν Ἀρχιστράτηγο Τζῶρτζ: «Καὶ τὸ λεοντάρι τὸ μεγαλύτερον θηρίον τῆς Γῆς, κάπεζνο εἰς πέντε δραμίων φυσέκι δὲν ἠμπορεῖ ν' ἀντισταθῆ... Δύο τώρα μῆνες δὲν ἔπαυσα καθημέραν νὰ ἐπικαλοῦμαι τὴν πρόνοιαν τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὰ τὴν ἐκστρατείαν μου ἀναπόφευκτα τρόφας καὶ πολεμοφόδια, ἀλλ' ὄχι μόνον πρόβλεψιν καμμίαν δὲν εἶδον, ἀλλ' οὔτε καὶ ἀπόκρισιν κἂν ἠξιώθην... Ἔστω διὰ τὴν τροφὴν τῶν ἠμποροῦν ν' ἁρπάξουν τοῦ πτωχοῦ πολίτου τὰ πρόβατα καὶ τὸ ψωμὶ ἀπὸ τὸ στόμα του, μπαρούτη δμως, πόθεν ν' ἁρπάξουν;...».

***

Κάποτε ὁ Ἰμπραὴμ, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβει, ἀπομακρύνθηκε ἀπὸ τὰ στρατεύματά του καὶ προχώρησε πολὺ μέσα σ' ἕνα δάσος στὰ Νεζερὸ χώρια μόνος. Ἐκεῖ βρέθηκε τυχαῖα ὁ Νενέκος καὶ μίλησαν, ὥρα πολλή, οἱ δυὸ τους. Ὁ Κολοκοτρώνης ἔλεγε ὅτι ἂν ὁ τελευταῖος εἶχε σταγόνα αἷμα ἑλληνικό, θὰ σκότωνε τὸν Ἰμπραὴμ καὶ θὰ γλύτωνε ὁ Μωριὰς ἀπὸ ὅσα ὑπέφερε ἀπ' αὐτόν. Ἀλλὰ ὁ Νενέκος—Μπέης, εἶχε γίνει καλὸς Τοῦρκος, ὅπως ἀπέδειξε μὲ τὸ ὅτι ἔκαμε ἐκστρατεία ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων τῆς Μεσσηνίας, συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Νυελὴ—Ἀχμὲτ Πασὰ τῆς Πάτρας.

***

Ὁ Κολοκοτρώνης ἔδωκε γραφὴ διαταγὴ στὸν Σαγιᾶ, «χάριν τῆς Πατρίδος» νὰ σκοτώσει τὸν «Νενέκο Μπέη τῆς Ζουμπάνας», ποὺ συνεργαζόταν μὲ τοὺς Τούρκους καὶ μετὰ τὴν ἄφιξη τοῦ Καποδίστρια καὶ τὴ συγκρότηση τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους. Στὰ 1828, ὅταν σκοτώθηκε ὁ Νενέκος, ἀκούσθηκαν ἀπὸ τοὺς κοτζαμπάσηδες τῆς Πάτρας παράπονα ἐναντίον τοῦ Κολοκοτρώνη, μάλιστα δὲ ἕνας ἀπ' αὐτοὺς πῆγε στὸ Μεσολόγγι, ἀνέβηκε στὴν Ἀγγλικὴ φρεγάτα, ποὺ πάνω σ' αὐτὴν ἦταν ὁ Καποδίστριας καὶ τοῦ ἐγχείρισε ἀναφορὰ ἐναντίον τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ τοῦ Σαγιᾶ γιὰ τὴ ...«δολοφονία» τοῦ Νενέκου!

***

Μιλάει ὁ ἀθάμαστος Κολοκοτρώνης, τὸ ἴνδαλμα τοῦ ἐπαναστατημένου Μωραϊτικου Λαοῦ, στὸν Ἰμπραὴμ: «...πέτρα ἀπάνω στὴ πέτρα νὰ μὴ μείνῃ, ἡμεῖς δὲν προσκυνοῦμεν... Μόνον ἕνας Ἕλληνας νὰ μείνῃ πάντα θὰ πολεμοῦμε καὶ μήν ἐλπίζῃς πώ: τὴν γῆν μας θὰ τὴν κάμῃς δική σου. Βγάλ' το ἀπὸ τὸ νοῦ σου».

***

Ὁ φιλέλληνας Ἐὐνάρδος ἔγραψε στὸν Κολοκοτρώνη πόσο ζημιώνει τὴν ὑπόθεση τῆς Ἑλλάδος «ἡ διχόνοια καὶ αἱ διαιρέσεις, αἱ ὁποῖαι ὑπάρχουσι μεταξὺ τῶν ἀρχηγῶν τῆς Ἑλλάδος», οἱ ἀντεγκλήσεις, οἱ φόνοι ὁπαδῶν τῆς ἀντιθέτης μερίδας κ.λ.π. Ἀπὸ τὴν «προσκυνημένη» Κυρίτσοβα, μὲ τὸ φόβο τῶν «προσκυνημένων» στὴν καρδιά, ὁ σοφὸς Γέρος τοῦ Μωριᾶ, πῆρε τὴ συνείδηση εὐθυνῶν Ἐθνάρχη τοῦ Ἑλληνισμοῦ κι' ἀπάντησε διπλωματικώτατα: «Ἡ Ἑλλάς, Κύριε, γνωρίζει νὰ εὐγνωμονῇ τοὺς ἀληθινοὺς εὐεργέτας της. Ἤδη χαίρει ἐκθεῖαν ὁμόνοιαν(;!) καὶ κινεῖ τὰς δυνάμεις της ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ μὲ τὴν σταθερὰν ἀπόφασιν νὰ ζήσῃ ἢ ν' ἀποθάνῃ ΕΛΕΥΘΕΡΑ» ..

. . . . . .

Καθήκον κάθε μελετητῆ τῆς Ἱστορίας εἶναι, παράλληλα πρὸς τὴν ἔξαρση τῶν ἡρωϊσμῶν τῶν ἀληθινῶν παλληκαριῶν, ποὺ ἀνέδειξε ἡ Ἐπανάστασή μας (κι' ὄχι μόνο τῶν ἀρχηγῶν) νὰ στιγματίζῃ τοὺς προδότες καὶ νὰ ἐξαίρει ἀρνητικὰ τὰ σφάλματα ποὺ ἔγιναν καὶ τὰ ἐλαττώματα ποὺ ἐπέζησαν. Αὐτὴ εἶναι ἡ φρονηματιστικὰ ὠφελιμιστικὴ σημασία τῆς Ἱστορίας, ποὺ σὰν ἐπιστήμη δὲν ἐπιτρέπεται οὔτε νὰ αἰσθηματολογεῖ οὔτε νὰ διηγεῖται «εὐχάριστες ἱστορίες»...

ΔΗΜΟΣ ΚΟΣΜΑΣ

ΑΦΑΝΤΙΚΕΣ ΣΤΗΛΕΣ

ΟΥΔΕΙΣ ΑΓΩΝ ΣΗΜΕΡΟΝ

Εἰς τὰ γήπεδα τῆς πόλεώς μας δὲν πρόκειται σήμερον νὰ διεξαχθῇ οὐδεὶς ἀγών. Μόνον εἰς τὸ στάδιον ἡ Παναχαϊκὴ, προκειμένου νὰ δοκιμάσῃ νέους παίκτας, θὰ συναντηθῇ μὲ τὸν Ἡρακλῆ.

Τὴν Κυριακήν, εἰς τὸ στάδιον ὁ Ἀπόλλων καὶ ἡ Ἀρμενικὴ θὰ δώσουν τὸν δεύτερον ἀγῶνα διαβαθμίσεώς των.

Θέματα τῆς Μεγάλης ἡμέρας

ΑΥΤΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΑΘΑΝΑΤΟ 21

Τοῦ κ. ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΡΑΛΗ

Ἡ καρδιά μας, ἡ σκέψη μας, ἡ ψυχή μας σήμερα φτερουγίζουν καὶ ἀπογυιώνονται σὲ τόπους καὶ σὲ γεγονότα χθεσινά. Ἀφίνουμε τὰ προβλήματα καὶ τὶς ἀνησυχίες τὶς τωρινές, καὶ ἐρχόμαστε μὲ τῆς ψυχῆς τὰ μάτια, νὰ ζήσουμε τὰ γεγονότα καὶ τὰ ἐνδιαφέροντα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, «ποὺ ἦταν ὅλα σιωπηλά, γιατὶ τάσκιαζε ἡ φεβέρα καὶ τὰ πλάκωνε ἡ σκλαβιά».

Οἱ ἡμέρες καὶ οἱ ὧρες ἦταν στιγμὲς αἰωνιότητας. Ἕνας λαὸς ποὺ κρατιόταν ἀπὸ τὴν καρδιὰ τῶν Μυκηνῶν κι' ἀπὸ τὰ φτερούγια τῆς Θείας Ἀρτέμιδας, ζοῦσε κάτω ἀπὸ τὴν τυραννία τοῦ Ἀσιάτη. Ὁ κατακτητὴς ρούφηξε τὸ αἷμα, ἤτιε τὸ γέλιο, ἔκαψε τὶς χαρές, στραγγάλισε τὴν ὀμορφιά, κατέλυσε τὴ δικαιοσύνη, ἔκανε νόμο τὸ διόρδουλα, τιμωρία τὸ φόνο, ἔδωκε μιὰ κλωστὰ καὶ σύνταψε γιὰ πάντα τὴν ἔννοια καὶ τὴν οὐσία τοῦ πολιτισμοῦ. Οἱ Ἕλληνες, ὁ λαὸς τῶν χρυσῶν διαζωμάτων τοῦ Παρθενώνα καὶ τῆς Ἁγιᾶς Σοφιᾶς, ἔρημος, καταμόναχος, μὲ τὶς πληγὲς στὰ στήθεια καὶ μὲ τὰ δάκρυα τ' ἀναλείωνα στὰ μάτια, προσκύνησε. Κι' ὅταν στέρεψαν καὶ τὰ δάκρυα κι' ἀπόμειναν σπεγνά, ἀτσάλινα τὰ μάτια, κι' ὅταν οἱ πληγὲς ἐπλήθυναν κι' ὁ καταχνιστής, ἀσύδοτος κι' ἀδίσμυλος ἀὸ κάθε δίκαιο, ἀνέβασε τὰ ζῶα σ' ἀξία πάνω ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο, οἱ σκλάβοι στήριξαν τὴν ἐλπίδα πιὰ τῆς σωτηρίας στὴν ἐπανάσταση.

Τοῦτος δμως ἦταν ἕνας λόγος, μιὰ ἰδέα πούφτερνε δροσιὰ σταῖς πυρακτωμένους. Μὰ πῶς θὰ γίνονταν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, πῶς θὰ σήκωνε τὸ λουλούδι τὸ κεφάλι του νὰ δῇ τὸ φῶς, ὅταν ἀπὸ πάνω του τὸ σύντριβε ἡ ὁπλὴ τοῦ ἀλόγου;

Καὶ δμως κι' αὐτὸ ἔγινε. Τὸ δάκρυ ἔπιξε κι' ἔφτιαξε μῖσος. Τὸ τραγοῦδι ποὺ πρῶτα ἀντὴ χοῦσε θλιμμένο, φτιάχτηκε ἔπος, γίνηκε παιᾶνας, ἐγερτήριο πολεμικὸ θούριο. Τὰ χέρια ποὺ ὁλημερὶς δούλευαν σταῖς ἀγροῖς τοῦ ἀφέντη, τὸ βράδυ ἔπλεκαν τοὺς βρόγχους ποὺ θὰ τοῦ παιρνοῦσαν στὸ λαιμό. Τὰ παιδιὰ μὲ τὴ συντροφιὰ τοῦ φεγγαριοῦ γλύστραγαν μέσα στὶς κρῦες νύχτες καὶ ἀνέβαιναν στὶς ζεστὲς σοφίτες, ἐκεῖ πάνω στὴν καρδιὰ τοῦ Θεοῦ, στὰ κρυφὰ σχολειά, κι' ἐδαφιζόνταν μέσα στὴ σοφία τῶν αἰώνων, μέσα στὴν πίστη τῶν ἀνθρώπων καὶ στὴν ὄρκο τῶν ἐλευθέρων.

Καὶ μιὰ μέρα, ποὺ τὴν ἔπλεκαν τὰ ὄνειρα καὶ τὰ δάσανα καὶ οἱ πίκρες τετρακοσίων ὁλόκληρων χρόνων, μιὰ μέρα, τοῦτος ὁ λαὸς τῶν σκλάβων, πετάχτηκε ὄρθιος, ἀγαναχτισμένος, ὀργισμένος νὰ παλαίψῃ μὲ τὸν τύραννο, αὐτὸν ποὺ τοῦ εἶχε ἀφαιρέσῃ τὸ δικαίωμα τῆς ζωῆς.

Μιὰ δὲν μπορεῖ νὰ ζήσῃ, ἂν ἀθεωρεῖτο ζωὴ ὁ ζυγός. Εἶπε:

—Σὲ τοῦτο τὸν τόπο, ἐδῶ στὰ χωράφια μας, σ' ἀμπέλια, στὰ πρόβατα, ζοῦνε, ἀνατρέφονται, ἐρωτεύονται καὶ πεθαίνουν τὰ πουλιά, τὰ ζῶα, τὰ ἔντομα, τὰ δένδρα, τὰ φυτά, τὰ λουλούδια. Καὶ μεῖς οἱ ἄνθρωποι δὲν ζοῦμε, δὲν μεγαλώνουμε, δὲν ἀναπνέουμε, οὔτε ποτὲ γελᾶμε. Μόνο πεθαίνουμε. Κουβαλᾶμε μέσα μας τοὺς νεκροὺς καὶ τίποτε ἄλλο.

Νὰ γιατὶ πρέπει νὰ ξεσηκωθοῦμε.

Καὶ ξεσηκώθηκαν.

Μὲ τί;

Μὲ τίποτα. Μὲ πέτρες. Μὲ σίδερα, μὲ γκλίτσες, μὲ τὰ ξυνάρια. Μανώθηκαν πληγώθηκαν, κουρελιάστηκαν, δέκα φορὲς ἀποδεκαεστίστηκαν κι' ἄλλες τόσες θάφτηκαν κάτω ἀπὸ τὰ συντρίμμια, ποὺ ἔφτιαχναν οἱ δαυλοὶ τοῦ Γεωργάκη Ὀλυμπίου καὶ τοῦ Καψάλη, ἐλαμπάδιαζαν τοὺς οὐρανούς. Μεσολάδησαν τὰ Δερβενάκια, ἡ Τριπολιτσά, ἡ Ἀράχωβα. Ἤρθε ὁ Ἰμπραὴμ, ἡ Ἔξοδος τοῦ Μεσολογγιοῦ, τὸ Ναυαρῖνο.

Λέμε ὅτι σήμερα ἔχουμε ἀγωνίες, θλίψεις, φόβους. Ἂς σκεφθοῦμε ἐκείνους τοὺς ἀνθρώπους, τί ἔπρεπε νἄχουν μέσα στὴν καρδιά τους. Πῶς ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι, οἱ δικοί μας οἱ ἄνθρωποι, οἱ πατέρες τῶν πατέρων μας, ἀντιμετώπισαν τὴν ἐποχή τους.

Τὸ 1821 ποὺ γιορτάζουμε σήμερα καὶ ποὺ μαζί μας τὸ γιορτάζουν ὅλοι οἱ ἐλεύθεροι λαοί, δὲν εἶναι μονάχα ἀφετηρία τῆς Ἐλευθερίας μας. Περισσότερο εἶναι τὸ σημεῖο ποὺ δείχνει στοὺς φοβισμένους ἀνθρώπους, πῶς ἀντιμετωπίζουν τὰ γεγονότα ἐκεῖνοι ποὺ νοιώθουν τὴν ἀξία τῆς ἐλευθερίας τὴν ἔννοια τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τὴν οὐσία τῆς ἀνθρωπιᾶς.

Αὐτὸ εἶναι τὸ 21.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΛΗΣ

Ἀπὸ τὸ πνευματικὸ 21

ΤΟ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ ΚΑΙ Ο ΕΘΝΙΚΟΣ ΜΑΣ ΥΜΝΟΣ

Τοῦ κ. **Κ. Σ. Κώστα**

Λογοτεχνικὸ περιοδικὸ τῆς πρωτεύουσας ἀπὸ τὰ ἐγκυρότερα εἶχε τὸν τελευταῖο τοῦτον καιρὸ τὴν ἀξιέπαινη πρωτοβουλία νὰ θυμίσῃ ἀπὸ τώρα μιὰ μεγάλη ἐπέτειο τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, ποὺ θὰ συμπέσῃ μὲ τὴν ἀρχὴ τοῦ 1957—τὰ Ἑκατόχρονα ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Σολωμοῦ (1857)—καὶ νὰ προειδοποιήσῃ τοὺς ἁρμόδιους, τοὺς ὑπεύθυνους, τὶς πνευματικές μας ὀργανώσεις, τὸ Ἔθνος ὁλόκληρο γιὰ τὴν ἔγκαιρη προετοιμασία ἑνὸς γόνιμου πανηγυρισμοῦ, ἀνάλογου μὲ τὴ σπουδαιότητα τοῦ γεγονότος. Γιατὶ ὁ ἑορτασμὸς αὐτὸς ἀποτελεῖ σημαντικὴ ὑπόθεση γιὰ τὴν ἑλληνικὴ πνευματικὴ ζωή. Ὁ Σολωμός, Μεγάλη Ἑλληνικὴ Μορφή, εἶναι ἡ καθάρια ἐθνικὴ πηγή ποὺ θὰ μᾶς βοηθῇ ὁλοένα νὰ ξαναβρίσκωμε τὸν καλύτερο ἑαυτό μας, ὁσάκις θὰ τὸν χάνωμε μέσα στὴν καταχνιὰ τῶν ταραγμένων, σὰν τὴ σημερινή, ἐποχῶν.

Ἔχουν περάσει κι' ὅλας ἑκατὸν τριάντα χρόνια ἀπὸ τότε ποὺ ὁ Σολωμὸς μέσα σ' ἕνα μήνα μονάχα ἔγραψε τὸν «Ὕμνον εἰς τὴν Ἐλευθερίαν» (Μάϊος 1823), ἐνῷ τὸ ἐρχόμενο 1955 συμπληρώνονται ἄλλα τόσα πάλι χρόνια ἀπὸ τότε ποὺ τὸ ἀθάνατο αὐτὸ ἔργο τυπώθηκε ξεχωριστὰ σὲ βιβλίο (1825). Γιατὶ ὁ Ὕμνος ἔμεινε γιὰ καιρὸ ἀνέκδοτος, τὴ στιγμὴ μάλιστα ποὺ ἐθνικὴ ἀνάγκη ἐπέβαλλε τὴν ἄμεση καὶ εὐρύτατη διάδοσή του σὲ ὅλο τὸ ἀγωνιζόμενο Ἔθνος, εἶναι ἄγνωστο. Κατὰ τὴ γνώμη ἑνὸς εἰδικώτατου στὸ ζήτημα τοῦτο, τοῦ μαεστρίτη Γιάννη Βλαχογιάννη, ποὺ τὴν ἀναφέρει ὁ Κορομηλᾶς σὲ παλαιότερο δημοσίευμά του (κύτ. «Ν. Ἑστία», τεῦχ. 108, 1931, σελ. 646—647), ὁ Σολωμὸς δὲν εἶχε ἀμελήσει γιὰ τὴν ἔκδοσή του, ἀλλὰ εἶχε ἑτοιμάσει τὸ χειρόγραφο τοῦ Ὕμνου νὰ τὸ δώσῃ στὸ Βόρωα γιὰ νὰ τὸ στείλῃ στὴν Ἀγγλία καὶ τυπωθῇ σ' αὐτή. Μὰ στὸ μεταξὺ ὁ Βόρων πέθανε καὶ ὁ ποιητὴς τὸ παρέδωσε στὸ φίλο τοῦ Βόρωνος κόμητα Γάμβα, ποὺ εἶχε πάει στὴ Ζάκυνθο νὰ μπαρκάρῃ γιὰ τὸ Λονδῖνο τὸ νεκρὸ τοῦ λόρδου, γιὰ νὰ τὸν τυπώσῃ ἐκεῖ, καθὼς ὁ ἴδιος ὁ Γάμβας τοῦ τὸ εἶχε ὑποσχεθῆ. Ἀλλὰ ἐκτύπωση τέτοια τοῦ Ὕμνου δὲν πραγματοποιήθηκε ποτέ.

Ὅμως χειρόγραφο τοῦ Ὕμνου ὁ